

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA.

Előfizetési árak:

Egész évre 8 kor. fél évre 4 kor. negyed évre 2 korona.
Egy szám ára 16 fl. — Tanítóknak egész évre 6 korona.
Telefonszám: 14.

Felelős szerkesztő: **Becsek Aladár.**

Hirdetések a legolcsóbban számíttatnak. Nyilttér sora
50 fillér. Megjelen hetenként egyszer, 6-8 oldalon vasárnap
A hirdetés és nyilttér díja előre fizetendő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D. Fia könyvnyomda

Fogyasztási szövetkezeti mozgalom.

Székelyudvarhely, márcz. 2.

Mintegy két évvel ezelőtt merült fel az eszme a Gazdasági-egyletben, hogy tekintettel a magas piaci árakra, Székelyudvarhelyt fogyasztási szövetkezetet kell létesíteni. Az akkor fellángolt buzgalom azonban csakhamar aláhagyott, az akció elaludt, amíg aztán most újra napirendre hozta azt a Gazdasági-egyesület, mely e célból a múlt vasárnap értekezletet tartott.

Kétségtelen, hogy oly világot élünk, amelyben az én a főtényező: kiki a saját céljait szolgálja; ahány ember, ahány kaszt, annyi érdek, annyi különböző cél. Kevés ember van manapság, aki helyzetével, sorsával teljesen meg volna elégedve. Mindenki többet akarna a földi javakból. Ezért hangzik aztán a panasz a különböző intézmények, a gazdasági, ipari és kereskedelmi viszonyok mostohasága ellen. Ezért született meg a szövetkezés eszméje, mely a földmivelő nép megmentését tűzte ki feladatául, annak a földmivelő népnek, mely Roscher, a nagy nemzetgazdász szerint, a nemzet fájának gyökere. Mert hol a gyökér nem sokat ér, ott az egész fa is tönkremegy.

Ilyen szövetkezet, mely egyelőre a hitel szempontból alakult, majd az értékesítést és végül a fogyasztást tette feladatául, Magyarországon egy pár ezer működik és elismerésre méltó szép eredménnyel, azonban e szövetkezetekből ez idő szerint városban csak elvétve található egy-kettőt, s azok is küzdenek fennmaradásukért. Ha tehát a szövetkezetek intenciójával, bár röviden is foglalkozunk, könnyen konstatálhassuk, hogy azok tisztán a falusi kisgazdákért jöttek létre, akik községeikben nagyon is ki voltak és vannak szolgáltatva egy-egy élelmes bevándorlottnak, aki lelkiismeretlen tervszerűséggel hálózta be és teszi tönkre a jámbor, egyszerű földmivelő népet.

Mi e helyen már ismételtén utaltunk e visszás állapotra, melynek egyetlen orvosságát szövetkezetek létesítésében láttuk. Most azonban amidőn azt látjuk, hogy egy ilyen fogyasztási és értékesítő szövetkezet fölállítását itt Székelyudvarhelyen is tervbe vette egy jobbára gazda közönségből álló szervezet, nem tagadhatjuk el aggodalmainkat annak létjogosultságával szemben.

Bizonyára nem fognok fel helyesen feladatunkat, ha nem ismernők el itt mindjárt előre, hogy a fogyasztási szövetkezetek terjeszkedésének, általában szólva, leghatalmasabb előidézői a kereskedelem által elkövetett visszaélések, mint példának okául a kartelek, melyek sajnos némely cikkeknél, mint a husárúnál, föltötte érzékenyen sujtják a közönséget. El kell azonban ismernők magunknak a szövetkezet alapítóinak is, hogy városunkban, eltekintve a felemlített hus és egy-két gyarmatáru cikktől, a versenykereskedőink között meglehetősen ki van fejlődve, így tehát azok existenciájának tönkremenése nem is fogja nyomon követni a szövet-

kezet létrejöttét, de miután városunk tisztviselő város lévén, s e szövetkezetbe az alapító gazdaközönség a tisztviselői kart is be óhajtja vonni, mindenestre érzékenyen fogja, legalább egyelőre — amíg az anomáliák sűrűbben fognak akörül felmerülni — sujtani.

Ha a dolgot érdemében vizsgáljuk már most kénytelenek vagyunk konstatálni, hogy e fogyasztási szövetkezet megalapításánál az érdek összeütközések aligha kikerülhetők lesznek, mert ez a fogyasztási szövetkezet lenne hivatva a tulajdonképeni alapító gazdaközönség produktumát is értékesíteni, jöllehet az egyelőre nem is mint értékesítő szövetkezet jön létre. Vizsgáljuk a dolgot egy kissé közelebbről sine ira et studio.

A megyei gazdaközönség úgy tapasztalta, hogy a termények Udvarhelymegyében helyenként, így Székelyudvarhelyen is nem értékesíthetők oly árban, ahogyan azt a szövetkezetek központja a budapesti „Hangya“ jegyzi. Vármegyénkben ugyanis a gabonaértékesítésnek egyik leggyakoribb módja az, hogy a termelő, a szerint, a mint helyzete kényszeríti, a legközelebbi piacra annyi gabonát szállít be, a mennyinek árával a legközelebbi szükségletét fedezheti; így jár el míg készletét eladja, tehát több esetben veszít el az eladás körül munkanapot, fizet városi helypénzt, költsége van némi élelemre és itatra; egész évi reményének és fáradozásának gyümölcse így kerül piacra, a nélkül, hogy a termelő az ő viszonyához mérten számbavehető összeget egyszerre kapná kezébe; az árak ingadozóak és e miatt a kereskedők gyakran tartózkodók s a termelőnek nem ritkán kérésre kell fogni, hogy megvegyék a gabonáját. A másik eléggé elterjedt módja az értékesítésnek az, — amelyet különösen a falvakban levő spekuláns idegenek kultiválnak, — hogy 30—25 korona kamatmentes előleget adnak a székely kisgazdának, aki ezen szivességi kölcsönért leköteli magát, hogy gabonáját az illető kereskedőnek adja el és szállítja, amikor a kereskedő kívánja; szóval szép csendesén foly a terményuzsora.

Tehát a fogyasztási szövetkezet, mely a gazdaközönség inicziálására jönne létre, semmi kétség nem fér hozzá, egyttal azt is célozza, hogy a gazdaközönség abba a helyzetbe jusson, hogy gabonáját közösen értékesíthesse s ne kelljen több esetben a piacra költenie, a termény ne legyen kitéve az esetleges árcsökkenésnek, bevárhassák a kedvező árakat s javára essék a nagyobb mennyiségben való közös értékesítés által elérhető nagyobb ár.

És éppen ez az, ami által a szövetkezet tagjainak két csoportja: a gazda és a tisztviselő ellentétbe jön. Az egyik, az előbbi, tagja lesz a szövetkezetnek, hogy áruit minél magasabb árban értékesítse, az utóbbi a tisztviselők egynehánya pedig abban a reményben lesz tagja a szövetkezetnek, hogy háztartási cikkeiket olcsón kapja meg. Vagyis: amíg eléri azt, hogy a kávé árunál különként megtakarít 10—20

fillért, a mindennapi kenyér árán ráfizeti azt, mert elvégre is a kávéval takarékosan is bántathat, de a mindennapi kenyér mennyiségét, a háztartás főcikkét nem apaszthatja.

Előre bocsátottuk, hogy olyan világot élünk, amelyben az én a főtényező; kiki a saját céljait szolgálja, s így a gazdák csoportjának távolról sem akarjuk viszonyaik javítását célzó tömörülését, mint olyant felemlíteni, amely nem jogos; sőt. A gazdasági viszonyok rosszabbodása adta meg az impulzust a szövetkezésekre, s ami kifogásolni valónk e dologban lehet, az csak az, hogy az értékesítés, mint ilyen tisztára a gazdaközönség érdekét szolgálja, míg a fogyasztási szövetkezetnek, mint előbb kifejtettük, a kisebb községekben van meg a létjogosultsága, ahol a nép az élelmes jövevénynek mindenben ki van szolgáltatva.

Mondjuk azt, hogy az a tervbe vett szövetkezet itt városunkban csakugyan létrejön, s ha kereskedőinket nem is féltjük az egészséges versenytől, melyből végtére is — ebben nekünk a jövő fog igazat adni — ők kerülnek ki győztesként, de igenis féltjük kisiparosainkat, kiknek üzletága — mint arra példa van — természetesen szintén bevonatnék a fogyasztási szövetkezet üzletkörébe.

Ad vocem kisiparosaink. Csakhogy ide jutottunk. Most a midőn az iparpártolás jelszavát újra megnyergeltük, amidő lépten-nyomon a székelymentés derék gondolata tartja meg szállva a kedélyeket, amidőn valójában tudatára ébredtünk, hogy kitartott állam vagyunk: akkor, mondjuk, a székely kisiparosokra egy ilyen csapást mérni, határos volna az öngyilkossággal és megczáfolása lenne az eddig ez irányban kifejtett akció őszinteségének.

Egyén és nemzet csak annyit ér, amennyit észszel kézzel produkálni képes. És itt a bökkenő, mert az eddig elhanyagolt, lenézett magyar ipar pártolásba vételét csakugyan a nemzeti öntudat felébredése hozta létre. Köztudatba ment, hogy az olyan nemzet, amely nem a saját munkáját fogyasztja, alsóbb rendű lény. Egy haszontalan organizmus a népek társaságában. A civilizációnak nem alkatrésze. A haladásnak nem éleltszerve. Csak arra jó, hogy eszköz egyen a fejlettebbek kezében. Nem hivatást tölt be, hanem csak hézagot. Nem nap, mely sugrával hozzájárul a nagy és egyetemes világossághoz, hanem csak bolygó, mely sápadt világát mástól nyeri. És most, alig hihető, hogy rátértünk volna, visszaestünk volna oda, ahonnan kevéssel ezelőtt kiindultunk: a magyar ipar és kereskedelem negligálására, mert az csak egyszerű és világos, hogy ha az egyes társadalmi tényezők foglalkozás szerint csoportosulva, szükségletüket házilag állítják elő, úgy az ország még hatalmas részét kitevő kisiparos osztálynak ássák meg a sirját, adják kezébe a vándorbotot.

Ismételjük: a fogyasztási szövetkezeteknek a kisebb falvakban való megalakítása — közérdek, mert ott az egyetlen idegen szatócs bizonyára nem tekinthető a kapitalistikus társa-

dalom incarnált képviselőjének, míg itt benn a városban, sőt a több üzlettel bíró falvakban is, az ha elmarad, nem fog a közrovására történni.

Székelyudvarhely városban, nincs semmi okunk szépíteni a helyzetet és zsebünkre hazudni, nem a gyarmatárak drágasága idézte elő, hogy a megélhetés gondja oly mértékben nehezedik a közönség vállaira, hogy már-már elviselhetetlenné válik, hanem, igenis okozója a kenyér és hus horribilis drágasága, tehát oly cikkek, melyek éppen a gazdaközönség produktumai és a melyeknek a megszerzése a kereskedőosztályt is csak úgy érinti, mint teszem fel, az állami tisztviselőket.

A megélhetési viszonyok javítását éppen ezért távolról sem abban látjuk kimerítve, ha a Gazdasági-egyesület összefog a tisztviselőkkel és kása, meg a petroleum árát különként 3 fillérrel még lejjebb nyomja s ezzel mégis egy adófizető osztály existenciáját veszélyezteti és bizony egy jó néhány családot a romlásba is dönt, hanem igenis abban, ha a marhatermelést az egész vonalon reorganizálja, s ezáltal olcsóbbat és jobbat produkál, mert a mi e téren van, az valóban tarthatatlan.

Kereskedőinknek nem szabad csüggedniök minden szövetkezeti mozgalom dacára sem. Mődjukban van nagyon sikeres eszközökkel dolgozni az ellen. Adjanak épp oly jó, sőt mindenestre jobb és époly olcsó árut a közönségnek, s az egészséges versenynek aztán valóban meg lesz a haszna. Ne kartelirozzák magukat egy árura nézve sem, s így a szövetkezet, ha nem is létesül, már akkor oly eredményt mutat föl, melynek hasznát maguk a kereskedők is megérzik, amennyiben a ringek veszélyes és kétélű voltát a mézárások is belátva, a husárát, mely egy pár évvel ezelőtt az állatvésznek nyomán hallatlan magasra szökött fel, most a kedvezőbb években, a gazdatársadalom bevonásával alászállítják.

A kedély nevelése.

Ne irigyeljük az emberektől se vagyont, se méltóságot, mert soha sem tudhatjuk, mindez mekkora árnyékot dob oda, a hova felületesen kutató tekintetek el nem érnek. Ne vágyjuk senki sorsát, ne kívánjuk el senki szerencsáját, de a hol kedélyre lelünk, azt az embert egy kicsit megirigyelhetjük. A jó kedély több a vagyonnál, mert a szívnek tökéje, gazdagsága az s vele nemcsak önmagunkat elégedetté, de környezetünket is boldoggá tehetjük.

Az élet napjának aranyugara a jó kedély; a földi fáradságok és küzdelmek megédesítője; ezüst szegély a felhők szélein; illatos virág a poros országúton. Vagyonnal megvenni nem lehet; egy egész világnak kincséért odaadni — még ha lehetne is — bátorság volna, mert nélküle fakó, szürke az élet, olyan mint a menyholt, a melyről leesett a nap...

Nevelésünk, betegességig finomult idegzetünk, kissé elfáradt homlokunk, szóval ultramodern lényünk hozza magával, hogy a zajt semmiben se szeretjük. Félünk a hangos szótól, bangos örömtől, de a jó kedély kacagására, a derű szétfutó sugárkéveire felébred bennünk a gyermek, a ki lelkünkben él késő öregségünkig, csak éppen hogy kedély nincs mindig bennünk vagy körülöttünk, a mi életre ébresztené...

Hitem az, hogy tiszta, ép kedély csak tiszta lelkű emberek tulajdona lehet. A kinek arcza, tekintete mindig ragyog, annak kell hogy valami nemes fényforrás legyen a szívében. Az kell hogy birjon azzal a tulajdonsággal, a mely képessé teszi mindenben és mindenütt megtalálni a jót, a szépet, az örömet; kell hogy azok közé tartozzék, a kik még a szomorúságokból is tudnak megmenteni valami jót, talán a megnyugvás bölcsességét.

A jó kedély legtöbbször átöröklött előny, de nevelni is lehet önmagunkban. Mert ha azt mondtam is: tiszta, ép kedély csak tiszta lelkű emberek tulajdona lehet, — még nem állíthatam vele ennek ellenkezőjét, hogy a komoly, zárkózott természetű emberek lelkében erős napfoltok vannak. Nem. De ha kissé körülnézünk, be kell ismernünk: a kedély-

Ezzel pedig az alapítók kezéből kicsavarják a szövetkezés fegyverét.

Szervezkedjünk a magyar ipar érdekében.

A magyar nemzet törvényhozó házáat fegyveres erővel elnémitotta a bécsi hatalom; a törvénykönyvet, legfőbb támaszunkat, melybe alkotmányunk sarkalatos tételei vannak lefektetve, sárba tiporta, a hazaáruló kormány.

És most tombol örömeiben, mert azt biszi, hogy Bécsben jelentheti felséges urának, hogy im a magyar nemzet meghódolt. Pedig nagyon csalódik. A magyar nemzet szervezkedése csak most kezdődik igazán. Amíg egyik kezünkben szilárdan tarjuk a törvénykönyvet, amelynek betűihez törhetetlenül ragaszkodunk; addig a másik kezünkkel dobjuk a sárba minden rongyot, ami Ausztriából kerül hozzánk.

Szervezkedjünk a hazai ipartermékek pártolására. Meutsük meg Magyarország számára azt a sok milliót, ami évenként a rongy holmiért Ausztriába, főképpen annak gyomrába Bécsbe vándorol. Ideje már, hogy öntudatra ébredjünk és lehulljon szemünk-ről a hályog, hogy tisztán lássuk, miszerint a mi hibánk, hogy urrá lett rajtunk minden téren az osztrák.

Egy hatalmas önvédelmi harcot kell indítanunk, amelyek ki kell terjednie az egész társadalomra. Ebben az önvédelmi harcban nagy szolgálatot tehet a hazának férfi- és nő, ifju agg egyaránt. Főképpen pedig a hazafias nők vehetik ki ebből a szent harcból a részüket az által, hogy nem engednek be konyhájukba, lakásukba emmit, ami nem magyar.

Miért világsunk osztrák gyertyával, mikor bennünket az osztrák sötétségbe akar taszítani?

Miért czukrozzuk kávékat osztrák czukorral? Talán, hogy azt se költhessük el acélkül, hogy az osztrák fanyarságot, keserűséget ne érezzük. És miért öltünk magunkra osztrák szövetből készült ruhát, mikor hazánk is produkál oly szöveteket, mint az osztrák, sőt nem olyant, hanem sokkal, százszorta jobbat. Az olcsón megvásárolt bécsi holmin beteljesedik a magyar közmondás, hogy olcsó husnak hig a leve, ellenben tisztességesen megfizetett magyar portéka tartós. Ha valamivel drágábban is fizetjük

telenség mindig fogyatkozás. Okaiban azonban lehet tiszteletreméltó. Okozhatja nem egyszer a sorsnak következetesen sok csapása, a környezet befolyása, szerencsétlen, rideg gyermekkor, szomorúságra hajló gondolkodás, vagy a mi legvalószínűbb, a kedély czéltudatos fejlesztésének figyelmen kívül hagyása akkor, a mikor lelkünkben az érzések rügyeznek: gyermekkorunkban.

Mert a fejlődő gyermek lelkét éppen úgy nevelni kell, mint értelmét; körülötte tavaszunk kell lenni mindig, hasonlatosan benső világa tavaszához. Meg kell tanítani a mosolygás értékére, a gondolkodás harmónikus, mindig és mindenben csak szívét kereső, szívet adó valóságára; arra a könnyű, de boldogságot teremtő filozófiára, hogy a megelégedettség sohasem körülöttünk, de bennünk vagyunk. Attól függ: milyen szemüveggel nézzük a dolgokat. A gyanakvás, kétely szemüvegén át nem kaphatunk tiszta színeket, az bizonyos. És kétségtelen, a kinek rossz a szája íze, annak még az édesség is fanyar.

Azonban egy csöppet se végeznék hasznos munkát, ha semmi mást nem adnak e helyen, csak a kedély leírását. A mi célom volt e cikk megírásának kezdetén, az a kedély nevelése. Mert azok közé tartozom, a kik hisznek ebben, mint a hogy hiszek abban is, hogy a lélek hurjait hangolni, finomítani lehet egészen a tökéletességig. A kedély pedig egyik legfontosabb hurja annak a csodás hangszernek, a mit a jó Isten — saját képére és hasonlatosságára — az emberi szívből alkotott. Hiszek abban a lehetőségben, hogy a kedélyt nevelni lehet, mert van rá bizonyosságom. És nincs az a virágtalan tavasz, nincs az a zárkózott lélek, a mit szerető gondoskodással: virággal, dallal, napsugárral, mosolylyal gazdaggá tenni ne lehetne...

Figyelembe kell venni mindenekelőtt, hogy lehet — ebben az értelemben — a szívnek olyan hurja is, a mely soha meg se rezdült, mert hiányzott a művészi kéz, a mely hangot tudott volna önnét csalni. Vagy pedig, ha ériutette is azt, hiányzott hozzá a lélek finom hallása, a melylyel előbb felhangolhatta volna, s éppen azért az ériutésnél csak hamis hagot

azt meg, de tovább is tart, mint a bécsi rongy s s így ha a tartósságot vesszük tekintetbe, nem is drágább, mint amaz, hanem éppen olcsóbb.

Az ország minden részében megindult az önvédelmi harc ebben az irányban. És csak mi maradnánk hátra e tekintetben? Az nem lehet! Akkor nem lennének méltók a székelynévhez, a székely becsülethez. Tehát ébredjünk. Halljuk meg a Magyar Védő Egyesület szózatát s bontsuk ki a zászlót, melyre a hazai ipar-pártolása, támogatása van felírva és alakítsuk meg városunkban is Magyar Védő Egyesület főkegyeletét.

Elérkezett már a tettek ideje és mi lépünk a tettek mezejére. Szép szónoklatokkal gyönyörködtethetjük a kedélyeket, de Magyarországot függetlenné, naggyá, hatalmassá nem tesszük soha.

Ellenben, ha a beszédek helyett a tettek beszélnek, akkor minden szó nélkül felállítjuk az önálló vámterületet, vagyis sorompót vonunk a rongy portéka, az osztrák áru elé.

Tegyünk félre minden kishitűséget, vásároljunk hazai iparcikkeket, mert különben nemzeti függetlenségért folytatott harcunk csak komédia, mert ki akarjuk éheztetni az osztrákot és mégis mi adjuk neki a táplálékot.

Bivó Lajos.

Politikai jegyzetek.

Székelyudvarhely, márcz. 3.

Csak regisztrálni kell az eseményeket, hogy kitűnjék szomorú sorsa a magyarnak. Az ezeréves alkotmányt, amelyet immár biztosítva hittünk minden támadás ellen, sarokba szoritják, sebzik és vérét veszik. Az alkotmány garanciáit számba sem veszik s napról-napra mindjobban kiterjeszti csápjait egy rettentő polipus: az önkény. Alkotmányos csudabogarak: teljhatalmu kinevezések és kiküldetések látnak napvilágot, s az a rendeltetésük, hogy az ellentállást kiirtsák, a szabad lélegzést is elfojtsák. Lassankint ott leszünk, hogy hangosan szólni és méltatlankodni sem szabad Magyarországon. Az orosz rendszer átültetése ez a szabad magyar hazába.

Egy nappal a ház szétkergetése után megjelent, tiz teljhatalmu kormánybiztos kinevezése.

kaphatott.

Az élet legnagyobb ritkasága a harmónikus benső világ, vagyis az olyan kedély, a melyben a derű, a jószág, a kedvesség báji az érdeklődés figyelme s a készséges szívesség egymással összhangban van. Pedig ez a harmónia a lélek egészsége. Szomorú a beteg ember, de a beteg kedély vigasztalan. De hát ahhoz, hogy ezen változtassunk, mi sem kell, csak egy kis összehasonlító képesség és belátása, megértése annak, hogy az élet minden báját, minden boldogságát a lélek derűtsége, a kedély adja meg. Meg kell keresni önmagunkban az okot, a mely bennünk rágódik; meg szabadulnunk attól éppen úgy, mint a kutató, gyanakvó, mindenben ellenséget sejtő képzeltől. Lássuk az embereket olyannak, a milyenek: „Isten lelkéből és sárból összegyurtaknak.“ A mi bennünk jó, becsüljük nagyra, a mi bennünk sár, arra keressünk métséget abban az eredendő bűnben, a melyben mi is fogantattunk. Kell akarnunk, hogy a magunk életét kedélyünk derűje által szebbé tegyük, hogy napsugarat vígyünk önmagunkkal mindenfelé és hogy körülöttünk mindenki visszavethesse ránk lelkünknek fényét. Kell, hogy nagyra neveljük magunkban e nyomon az emberszeretetet, mert enélkül kegyetlenül ridegen mulik el felettünk az élet, e nélkül nem lesznek önzetlen örömeink, e nélkül mi magunk jók se lehetünk. Egész határozottan merem állítani: a tiszta kedély forrása az emberszeretet. És a ki önmagában nevelni kívánja ezt, legyen felvértezve önmaga ellen azzal a bölcsességgel, a mely istenit csak Istenben keres s emberekben meg tudja bocsátani az emberi gyarlóságot.

Azt hiszem, ha önmagunkban kívánunk mesterei lenni e téren: szükséges hozzá egy kis higgadt-ság. Hogy tud legyünk az első fellobbanás, megpróbáltatásokon és tanultunk legyen szeretni, ismerni másokat, hogy mindezek által bölcsékké lehessünk.

Az ilyen ember lelkében — engedjék meg a képletes hasonlatot — a tapasztalások arányrostáján szűrődik át minden. A durvaságok, a mik a rostában maraduak, meg nem karczolhatják, mert a szívéig nem juthatnak le. És megmarad a filozófikus nyu-

Hiába hangoztatják immár, hogy ilyen funkcióit a magyar közjog nem ismer. A közjoggal keveset törődik a hatalom. A hatalom szuronyokra mutat s rendelkezik és intézkedik kénye-kedve szerint. A hatalom parancsol és föltétlen engedelmességet követel.

*

Rendzavarás kellene, de csönd van. Ámde azért a „rendcsinálás“ művelete olyan tempóban megy, mintha rendetlenség, zavargás, lázadás dülne fel az ország belbékéjén. Az ügyvivők kifőzték a terveket, tehát azokat végre kell hajtani. Úgy fest ez, mint a mikor az ember verőfényes, derült szép időben . . . kifeszített esernyővel járkal. O esőre készül, ennél fogva, ha esik, ha nem esik, ő felnyitja esernyőjét. A rendszabályokat arra szabták, hogy rendetlenség, zavargás, lázadás lesz. Ügyet se vetnek rá, hogy ennek éppen az ellenkezője következett be: mélységes csönd, azért ők mégis . . . leverik a lázongást, ami nincs. De kérjük, minek is lenne? A nemzet védtelen. A törvény jog és igazság most átváltozott szuronyává. De ha millió szuronyt szegeznek is a törvény, jog és igazság ellen, azt megölni még sem lehet, mert az örökéletű.

Ezt tudja a nemzet és azért van most csönd. A nemzet nyugodtan bizik igazságában és minden jó hazafi tudja, hogy a nemzet ügyének szolgál, ha nem zavarja a rendet, nem lázong, nem lép az erőszak terére és nem provokál egyetlen harcra az állig felfegyverzett hatalommal. Csak azt érne el vele, hogy a hatalom még nagyobb „sikereket“ érne el. Ennek a mai szörnyű képtelen és tarthatatlan „rendszernek“ önmagától kell és önmagától fog is összeroskad, eltűnni, megsemmisülni.

*

A magát folyton mentegető és még mindig alkotmányosnak mondó abszolútizmus, mely azonban éhségét nem tudja leküzdeni, megérkezett megint egy állomáshoz, ahonnan szabadságunk egyik nagy garanciáját kénye-kedve szerint lepuskázhatni véli. Megakarja fojtani a sajtót s

galma, derült kedélye, melegséget áraszt, a merre megy és visszavágyják, a honnét távozik . . .

A szívnek megbecsülhetetlen kincsét azonban ne tévesszük össze a modorral, a mely tartozó kötelességünk. Azt hiszem nincs annál visszatetszőbb, mint mikor valaki társaságban adja és hagyja miadatt, a mi benne kedves, kellemes és otthonra nem marad semmi: kibélelni, menyországgá tenni azt a helyet, a melyben életének legbensőbb órái, napjai telnek. Társas ember sokkal tartozik társaságának, de lelkének jobb, szeretőbb, melegebb fele a családjáé legyen. Az asszony mosolygással, kedélylyel le tudja kötni az urát, még ha fogyatkozásai vannak is; a férfi ugyanezzel kapcsolhatja magához asszonyát a nagyvilági élet ezernyi varázsán át. Nem a nagy tökéletességek boldogítanak mindig; sokkal többet érnek ennél — nem egyszer — a szeretetreméltó hibák, mondta vagy írta valahol az életnek egy nagy ismerője.

A rideg erényekkel felruházott feleség éppen olyan borzasztó lehet, mint a kötelességtudó, de zord férj s jaj annak a házasságnak, a hol egyik vagy másiknak a keze nem tud — simogatni . . .

A gyöngédség az, a mi széppé teszi az életet. Egy mosoly, a mikor megérzi szívünk, hogy arra a mosolyra a másiknak szomjazik a lelke; egy mély tekintet, a mikor tudjuk, hogy kincseket áshatunk fel vele a másik szívéből: többet érnek a pénzért megvásárolható figyelemmel.

Tudom, arra, hogy szavunkkal, tekintetünkkel, mosolyunkkal osszuk a gyöngédséget: már művészetig fejlődött érzések kellene. És sok időbe tart, míg e művészetek alfájától az omegáig jutunk, s valamennyien el se juthatunk addig. De az ut elejére segíteni másokat vagy felvinni arra — akaratunkkal — lelkünket, az csak oly munka, a mely a legnemesebb gyönyörig fokozza bennünk az élet szeretetét és megmutatja az utat abba a templomba, a hol e jószág boldogságnak áldozik.

Kedély nélkül pedig a boldogság templomának még a küszöbéig se juthatunk. Kedély nélkül virágtalan marad tavaszunk, felhős a nyár és kietlen, bus az ősz. A hol nincs kedély, ott nincsen dal, a hol dal nincsen, ott nincsen álom. És szomorubb valami alig lehet, mint álom nélkül virasztani és az életet . . .

megakarja fosztani a nemzetet a sajtójogtól.

Kristóffy belügyminiszter az ország valamennyi törvényhatóságához rendeletet intézett, melyben a lapoknak az utcán való árusítását megtiltja, azon indoklással, hogy az utcán árusított sajtó-termékek, tények elferdítésével és valótlanosságok közlésével a közvéleményt félrevezetik, a törvényes rend ellen izgatnak és az állami rendet, súlyos zavarok veszélyének teszik ki. — Ezzel ismét egy ásovással mélyebbre ássa a maga sirját az abszolútizmus.

Nem akarunk ebben a komoly pillanatban történelmi remiszczenciákat felidézni. Nem szándékunk rámutatni arra, hogy a sajtószabadság Magyarországon nem egyesek privilegiuma, nem is a kormányok jóakaratótól függővé tett jog, hanem a nemzet joga, amelyet dicsőséges szabadságharcunk vívott ki.

*

Bizonyára mindenki ismeri Daudet jeles francia írónak „Az utolsó leczke“ című remek rajzát, mikor az elzászi iskolamester az 1871-iki német hódítás után az utolsó leczkét adja tanítványainak. Hazáját szerető ember — bármilyen nemzethez tartozzék is — nem tudja azt a kis íróművészeti remeket elolvasni, hogy ereiben a vér sebesebben ne lüktesesen, hogy végül könnyek ne fakadjanak szeméből.

Hasonló érzés fogja el a honfiak lelkét és szívét, midőn a szövetkezet ellenzék most megjelent manifesztumát olvassa. A három éves, de sok felvonásos és változatokban is gazdag küzdelemnek a politikai élet nyílt színterén az utolsó jelenete. Megható, szomorú, nagy drámai erő erejű. Mint mikor a dráma a színpadon úgy végződik, hogy az elbukott hősnek behozzák a bucsuzó sorait. Igazán meghatottsággal olvassuk ezt a szöveget, az utolsót, melyben a mi nagy nemzeti küzdelmünk hősei arról értesítik a magyar nemzetet, hogy a politikai élet nyílt színterét, a parlamentet a hatalom bezáratta, a nemzet képviselőit feloszlatta, tehát ott már nem küzdhetnek a nemzet érdekeiért, hanem szétmennek, mint a nemzeti megváltásnak fáradhatatlan apostalai és künn, kisebb körökben, de nyomról-nyomra menve hirdetik majd tovább a magyar nemzet alkonak tmányáigazságát.

Ez a szózat behatol az ország minden zegébe, zugába, minden magyarul gondolkodó föbe és minden magyarul érző szívbe; és fájdalmas hatásával életet fog támasztani. A nemzeti egység élete támad fel teljes erejével ennek a szózatnak a nyomában.

*

Ósrégi magyar szokás szerint hajdan véres kardot hordtak körül a hazában, ha nemzetünket nagy veszély fenyegette s a faji erők hirtelen tömörülésére volt szükség. Azóta a világ kereke nagyot fordult s ma már a kultúra nagy eszközeivel vívják meg a nemzetek a létért való küzdelmet. A mai modern hadviselésnek is megvannak a megdöbbentő katasztrófát éreztető momentumai. De ezt nem a körülhordott véres kard hirdeti, mert hisz itt nem a kard játszsza a főszerepet, hanem ennek a kultúreszközökkel vívott nagy mérkőzésnek katasztrófát hirdető véres kardja: a statisztika. Ennek kell ma felrázni a szunynyadozó lelkeket. A magyar királyi központi statisztikai hivatal az idén riasztotta fel ilyen véstes jellel magyar fajunk és nemzeti államunk minden igaz barátját. Nem kisebb dolgot tett közzé, mint azt, hogy Magyarországon, Horvátország leszámitásával, az önálló gazdaságot üző egyének száma 1890-től 1900-ig, vagyis 10 év alatt 75.650-el apadt.

Kétségtelen, hogy nálunk az önálló őstermelők számának horribilis apadása semmiféle okviszonyban sem áll az iparral. Még a vak előtt is világosnak kell annak lenni, hogy itt a legridegebb a legborzasztóbb agrár szegénységgel állunk szemben, amikor súlyos közterhek, nehéz kamatok, a rossz gazdasági helyzet sulya alatt összeroskad az önálló termelő, megperdül a dob az udvarán s lesüllyed a mezőgazdasági proletáriatus, vagy azt be sem várva kivándorol. Ennek a szemünk előtt lefolyt rettenetes pusztítási folyamatnak a leplezetlen feltárásával nagy szolgáatot tett a statisztikai hivatal mindazoknak, akik a nemzeti politika realis fejlődése

iránt érzékel birnak. Ha már ez a rémes fel-fedezése sem indítja magot termő munkára a nemzetet, akkor igazán kétségbe kell esnünk hazánk jövője iránt.

A Sóvidék ünnepe.

— A sóvárad—parajdi vasut megnyitása. —

Székelyudvarhely, márcz. 2.

(Alkalmi tudósítónktól.) A politikai események által felzaklatott közéletünk szomorú napjai közt jól esik hirt hallanunk egy-egy ünnepnapról, mely örömet hoz egy egész vidéknek. Ilyen ünnepnap volt márczius elseje, a mikor a vonat először robobott be Parajdra, a Sóvidék szívébe. E napon adatott át szép ünnepély keretében a sóvárad-parajdi vasuti vonal, mely kétségtelenül hatalmas lökést fog adni e vidék gazdasági fellendülésének s egyik igen fontos tényezője lesz Szováta és Korond fürdők további felvirágzásának. A vasuti vonal megnyitásával egy régi vágya valósult meg e vidéknek, mely tiszta székely lakosságával a hegyek közé zárva sanyaru viszonyai közt már régóta rászolgált a segítő kézre, mely kiemelje százados nyomoruságából. Érthető tehát az az óriási érdeklődés, mely a megnyitás iránt nyilvánult. Már a reggeli órákban nagy csoportokban vonult a nép Sóvárad, Szováta és főként Parajd állomásra, s ünnepi díszben várta az első vonatot.

A műtanrendőri bejárásra hivatalos hatóságok képviselői és a meghívott vendégek Sóvárad állomáson gyülekeztek, honnan a vonat reggel 9 órakor indult el. A felülvizsgálat két óra hosszat tartott, s a fellobogóztott vonat d. e. 11 órakor érkezett meg Parajdra, hol az egybegyűlt óriási tömeg örömrivalgása és a parajdi székely zenekar Rákóczi-indulója fogadta. A fölülvizsgáló-bizottság lényegtelen észrevételek után a vonalat a közforgalomnak átadta, s ezzel megnyílt az út, mely a Sóvidék jövő boldogulásához kell vezessen.

A megnyitott 11 kilométer hosszú vonal a küküllőszög-sóvárad-i vonal folytatását képezi, s szintén a küküllővízgyi vasut részvénytársaság tulajdona.

A Magyar agrár- és járadékbank, mely a kisküküllővízgyi vasut elsőbbségi részvényeinek tulajdonosa, régóta tervezte ezen vonal kiépítését, azonban a vonal jövedelmezőségét csak most tudta biztosítani, a mikor az állammal szerződéses viszonyban álló Magyar Kereskedelmi részvénytársaság a parajdi bányákból nagy mennyiségű só szállítását eszközölte ki, s ezáltal a termelés emelésével együtt lehetővé tette a vonal kiépítését.

Ezen részvénytársaságoké tehát az érdem a vasut létesítéseért, de a fenti kapcsolatok létrehozásában különös elismerés illeti Benedek Kálmán parajdi sótermelés emelésének nagy közgazdasági jelentőségét, s nem mulasztott el egyetlen alkalmat sem, hogy ezen kérdést felszínen tarthassa. Ő hívta fel a kereskedelemügyi miniszterium figyelmét is azokra a hatalmas érdekekre, melyek a sóvidéki székelység megmentése szempontjából éppen a parajdi sóbányák üzemének fokozása s ennek alapján a vasut kiépítéséhez fűződnek. Lankadatlan, kitartó munkássága végre meghozta gyümölcsét, s a parajdi bányák üzeme az eddiginek négyszeresére emelkedve sok száz családnak fog kenyeret adni.

Hasonlóképpen nagy munkakerőt fog igénybe venni a magy. keresk. részvénytársaság által óriási költséggel felépített sóórló malom és brikett gyár is, mely a napokban szintén üzembe lesz helyezve.

A felavatott vasuti vonal műtanrendőri bejárását egy körülbelül 30 tagból álló bizottság teljesítette, melynek elnöke a keresk. miniszter képviselőtében Horváth Károly vasuti és hajósági főfelügyelő volt. A bizottságban képviselve volt Udvarhely-, Kisküküllő- és Marostordavármegyék közigazgatási bizottsága, a m. á. v. igazgatósága, forgalmi főnöksége, üzletvezetősége, az agrár- és járadékbank, magy. keresk. részvénytársaság, kisküküllővízgyi vasut részvénytársaság, parajdi sóbányahivatal, az érdekelt államépítészeti hivatalok, a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara, a járási és községi hatóságok és az építési vállalat.

A hivatalos eljárás befejezését fényes közebed követte, melyen mintegy 60-an vettek részt. A pohárköszöntők sorát Ugron János főispán nyitotta meg éltetvén az agrár- és Járadékbank igazgatóságát és annak képviselőjét Görög Gyula főmérnököt. Benedek Kálmán bányanagy a magyar keresk. részvénytársaságért és annak jelenlevő igazgatójáért Szalai Bélá-

ért, Sándor János a vasut megteremtőjéért, Damokos Andor alispán a keresk. miniszter képviselőjéért Horváth Károly főfelügyelőért üritett poharat. Erődy várm. főjegyző Sándor Jánost, Demeter Lőrincz az államasutak képviselőit, Paget Oivér a kisküüllövölgyi vasut részvénytársaságot, Szakáts Péter iparkamarai titkár Benedek Kálmán bányanagyt köszöntötte. A sóvidéki székelység nevében Szakáts Zoltán mondott köszönetet a vasut megteremtőinek életve az építési vállalat főnökét Braun Gyula mérnököt.

A közebed után a bizottság tagjai külön vonattal elutaztak.

UJDONSAGOK.

Székelyudvarhely, márcz. 4.

Egyről-másról.

Az ember életét megnehezíti a gond, a kenyérszerzés nagy harcza. Az emberek csupa panaszkodással vannak tele és nem ok nélkül. Érezzük, hogy a kenyérszerzés egyre nehezedő gonddal jár. Ha még csak arról volna szó, hogy talpon kell lennünk reggeltől estelig, ez még hagyján volna: mert tudjuk, hogy fáradságunk jutalma a jól megérdemelt bér, vagy fizetés.

De a kenyérszerzés nagy gondjában egyre nagyobb és nagyobb arányokban valami mesterséges pusztító szű pusztít: a gyanusítás. Hogy tisztességes egyén becsületes munkáján rágódik sok ember, mert a másik az enyémet irigyl, mert neki is munka, kereset kellene, még akkor is, mikor én is csak abból élek és ha onnan kimarnak, nem tudok egy újabb jogforrást a keresethez.

A gyanusítás lappangva jár, mint a tolvaj, színt nem vall, csak titokban nyilatkozik, de gondja van rá, hogy a rossz, hír mentől nagyobb társaságban terjedjen el. Sok tisztviselőt keserítettek meg az ilyen gyanusításokkal, soknak kellemetlenkedtek már *fégyelmi vizsgálattal*. A kinek elég ereje volt hozzá, kivárta a herce-hurca végét. Ha azonban a statisztika arról is számot adna, hogy hány ember halt meg ártatlanul a vád alatt, bizony szörnyűséges számát látnánk.

Az ember munkaköre, a megélhetés ezernyi gondja amugy is iszonyuan elfoglalják az embert, évről-évre növekedik az idegenek száma. Ha most már még azzal is megkeserítik az ember életét, hogy a gyalázkodó *plettykával* sietnek bosszuságára a társadalmi egyéneknek, nem csoda, ha ilyenkor családi elégtelenségről hallanak az emberek panaszkodásokat.

A gyanusításokért igaz, hogy számolni kell a büntető bíróság előtt. Ámde a lopva járó gyanusító gondoskodik arról, hogy meg ne lássa senki sem benne az értelmi szerzőt, ő csak úgy adja tovább a pletykát, hogy ő is *ugy hallotta*, de nem hiszi, hogy úgy van. A második szintén úgy adja be a mérget és mire az utca végére ér, a rágalmazó elveszett a veszekedők előtt, ő pedig hiu örömeiben ott uszkál a veszekedők között, maga is szidja, a ki ilyeneket kifundál.

És nehogy azt higgyük, hogy a rágalmazó a hivatalok ajtaja előtt megáll. Kinyitja ez a családok szentélyeit is: mert előtte semmi sem szent, ő romból és pusztit mindenütt, a hol lehet.

Az asszonyi tisztességen ejtett folt pedig oly súlyos, hogy bocsánatkérő emberek ki nem mossák a közvéleményből, a gyanu mindig megmarad.

Ez a beteges áramlat egyre nagyobb esélyekkel lép fel és szinte határállomáshoz ért már, a mit észre kell venni mindenkinék.

Azonban a mig csak panaszkodunk és nem javítunk az állapotokon, addig a baj nem szűnik meg magától. Ez egy olyan fekély, mely egyre mélyebb és mélyebb sebeket rág a társadalmi élet testén.

Ha azonban az emberek összefognak és az emberek tisztességének megóvását mindenki komolyan fogja fel, lehetetlen, hogy ebben a kérdésben is ne javulnának az állapotok, a mit már a közvélemény oly hosszú idők óta oly várva-vár és szívében, lelkeben annyi vágyódással óhajt.

Személyi hír. Majláth Gusztáv Károly gróf erdélyi kath. püspök, négy napi itt időzés után, 26-ikán, hétfőn délután elutazott.

Márczius 15-ikét Székelyudvarhely város polgársága, mint megirtuk, az idén nagyszabású ünnep keretében szándékozik megünnepelni, s e célból az ünnepély rendezését a szövetkezett ellenzéki pártok intéző-bizottsága vállalta magára. Az ünnepély szó-

nokául Ugron Gábort kérték föl, ki, mint most értesítenek, e kérésnek készörömet tesz eleget, s így az ünnepély fényét kiváló szónoklatával emelni fogja. A műsor többi számaint illetőleg a rendező-bizottság még véglegesen nem állapodott meg.

A ref. leányiskola hangversenye. A ref. leányiskola hangversenyének rendezésére kiküldött bizottság már megtette a szükséges lépéseket az estély előkészítésére. Végleges megállapodás szerint, a fényesnek ígérkező estély *márczius hó 17-én* fog megtartatni. Sikerült megnyerni a bizottságnak a helybeli legkiválóbb műkedvelőket; ezeken kívül közreműködik még egy ref. theol. tanár és a kolozsvári ref. egyház kitünő baritonista kántora. A meghívók a jövő héten fognak szétküldetni. Az estély sikere érdekében egy száz tagu rendező bizottság fog közreműködni.

Nyilvános elszámolás. Lapunk mult számában már megemlékeztünk a februar 22-én tartott oltár-egyesületi estély fényes sikeréről. A rendező bizottság most az anyagiakat illetőleg a következőket közli: Bevétel volt 1275 kor. 10 fill., kiadás pedig 202 kor. 66 fill. és így az oltár-egyesületi kiállítás javára maradt 1072 kor. 44 fillér. Felülfizettek: Ugron Lázárné 50 kor., Gr. Majláth Gusztáv Károly erdélyi püspök 30 kor., Dr. Kállai Tamás képviselő, Dr. Váentsik Ferencz, Gergely testvérek és N. N. 20—20 kor., Freyberger őrnagy és Gr. Mikes János Gy. alfaluból 10—10 k., Emberi Árpád 8 k., Strattinger Emil és N. N. 7—7 k., Daniel Károly Szentházasfaluból 4 k., Tamás Balázs 2-40 k., Izrael Ferenczné Marosvásárhelyről, Decker Irén Budapestről, Latinák főmérnök Vajda-Hunyadról, Kalapács plebános Ehedről 3—3 k., Dr. Hinléder Fels Ákos 2-40 k., özv. Bodrogi Lajosné, Debreczeni Jánosné Marosvásárhelyről, Nánásy Istvánné Gyulafehérvárról, Meitel plábanos Segesvárról 2—2 k., Pap András 1-40 k., Janó Ferencz, Péter Ferencz, Péter József, Péter Józsefné, Schnapek Józsefné 1—1 k., Imrich Vilmos, Nány Alajos, Varró Ödön 40—40 fill. Fogadják mindezek e helyen is a rendező bizottság hálás köszönetét. Nem különben hálás köszönetét fejezi ki Sükösd Miklós vendéglősnek, ki csekély 46 koronáért engedte át a termet fűtés és világítással; Kónya Sándor zenekarának, ki teljesen díjtalanul volt szíves közreműködni; Z. Székely Dénes könyvkereskedőnek, ki a jegyeket árusítá el szintén díjtalanul; az előképek rendezői és szereplőinek, kik az előképekhez szükséges ruhákat és más dolgokat sajátjukból voltak szívesek beszerezni; végre legyen „Isten fizesse” minden távoli és helybeli szereplőnek, kik a jótékony célért lelkesülve oly szívesen segítettek elő az estély sikerét. (A rendező bizottság.)

Belépés az egyesült ellenzékbe. Gyerkos Mihály községi isk. igazgató belepett az egyesült ellenzékbe, amelyet Vajda Ferencznek, az egyesült ellenzék ügyvezető elnökének levélben jelentett be.

Szakáts Zoltán beszámoló beszédét — mint értesülünk — márcz. 4-én nem fogja megtarthatni, mert az engedélyezés körül olyan nehézségek merültek fel, melyek a gyűlés nyugodt lefolyását bizonytalanná teszik. Ne hogy a már is tulizgatott hangulat hatása alatt összeütközésekre adjon alkalmat, Szakáts Zoltán a város nyugalma érdekében beszámolója megtartásától ez idő szerint visszalépett.

Növegyleti fillérestély. A jövő szerdán, a szokott helyen és időben fillérestély lesz.

Iparosok fillérestélye. A Polgári önképző egy-let e hó 5 iki fillérestélyt rendezik: Fülel Róza és Kassay Berta. Közreműködnek: szaval Jakab Etelka, és Benedek István III. éves képezdész, monologot ad elő Richter Laura, czimbalomszólót játszik Nussbaum Hermin, szaval Gergely György.

Az ipari munkások szabad lyceuma. Molnár Károly áll. főreáliskolai ny. tanár tartott a mult vasárnap délután, mintegy 130 hallgató jelenlétében, sok tanulságot tartalmazó előadást „A világforgalom hatásai” című tételről az iparosok lyceumán. A Hymnus lelkes elnéklése után előadó ismerteti, hogy mi a világforgalom, a gondolat, a szellemi, gazdasági és ipari termékek kicserélése. Mig ezelőtt csak hetek, hónapok mulva vagy egyáltalán sehogy sem lehetett egy és más dologról tudomást szerezeni, addig ma perczek és órák alatt a táviró telefon és kábelek utján, a világ legtávolabbi részén történeteket is megtudhatjuk. A vasut és a viziútak megkésztése után a vonat és a hajó a világforgalom eszközévé lett s azt igen nagy magaslatra emelte. Ezeknek köszönhetjük, hogy a déli vidékek termékeihez kávé, gyapott, gyümölcsökhöz olcsón hozzá tudunk jutni. Ezek

révén gazdáink új eszközökhöz, iparosaink tökéletebb műszerekhez jutottak, s megkezdődött a világverseny, mely minden embert arra ösztönzött, hogy tanuljon, ismerje meg a legtökéletesebb munkaeszközöket a gépeket is s vegye azokat minden vonalon használatba. A hol pedig nem volt akarat a haladásra ott megkezdődött az elszegényedés és ennek kifolyása lett a kivándorlás. Kiváló tett szolgálatot a világforgalom az által is az emberiségnek, hogy megszüntette a rettegetve emlegetett éhínséget. A vasut mondhatjuk, hogy az ő szolgálataival nemcsak gazdasági, ipari, de politikai, hadászati téren is elsőrendű jelenség. A Székelyföldet sajnos ezen legfőbb kereskedelmi eszközzel nem kötötték össze, s így a sajtótermékek megszerzése kívül, az iskoláink állanak meg egyedül a versenyben. A világforgalom érintette iparunkat is, habár jobbára csak annak elnyomására volt hatással. Az ipari és gazdasági termékek szállításával a lakosság nagyobb rétegét vonta be a munkába, de tekintettel, hogy hozzánk még mindig készen hozzák be az iparcikkeket és pedig a tőlünk kivitt nyersterményekből előállítva, iparunk inkább hanyatlott, mint fejlődött, a mi sok iparos elszegényedését okozta. E hanyatlással szemben sorompóba kellene lépjen a magyar társadalom teljes mértékben, a magyar ipar pártolása érdekében. De viszont az iparosoknak is kötelességök lenne ismereteiket gyarapítva az igényeket kielégítő ipartermékeket előállítani. Így tudjuk megteremteni az önálló vámterületet, mely gazdasági fejlődésünk egyik legfőbb eszköze lesz. Erre kell minden magyar embernek teljes erejével törekedni, a külföld iparcikkjeivel szemben a magunk ipari termékeinek állandó fogyasztásával. Molnár Károly figyelemmel végig hallgatott előadása után ifj. Bartók István szavaltá igen ügyesen Abonyi Emilnek „Petőfi—Jókai” című hatásos költeményét. A Szózat elnéklésével pedig Soly-mossy Endre biz. elnök fejezte ki a hallgatóság köszönetét az előadónak s dicséretet a szavalónak. — A ma délutáni előadást a kör nagytermében 2 óraker kezdődőleg Soó Gáspár róm. kath. főgimn. igazgató fogja tartani.

Szövetkezeti mozgalom. A Gazdasági egyesület választmánya a mult vasárnap délelőttre értekezletet hívott egybe egy létesítendő fogyasztási szövetkezet létesítése érdekében. Az értekezlet a szövetkezet felállítását elvileg kimoadotta és a taggyűjtést megkezdette. Az ügyel első cikkünkben foglalkozunk részletesen.

A Tisztviselő kör rendes évi közgyűlését ma délután 5 óraker tartja meg saját helyiségében.

Ingyen komlóduvány. Régi komlóskertek folujítására vagy új telepek létesítésére szükséges ingyen komlóduványokért a földművelésügyi Miniszteriumhoz címzett kérvényeket f. hó 10-ig kell Cséser Lajos királyi komlótermelési szaktanarhoz Kolozsvárra benyújtani. Jól indokolt kérvényekre anyagi támogatás is nyerhető új komlótelepek beállításánál, vagy sodronyrendszerű művelés létesítésénél.

Emléket az agyagfalvi réten! Az agyagfalvi réten felállítandó Székelyemlék-alap javára idáig begyűlt volt 5777 kor. 32 fillér, mely az udvarhely-megyei takarékpénztárba VI—740 sz. betéti könyvvel el van helyezve, kamatozás végett ezen összeg 1905. évi kamata 231 kor. 22 fillér, valamint városfalvi Bedő József 36 sz. gyűjtő-ívével küldött 50 koronát, ezen összegeket hozzáadva a már korábban befolyt összeghez, az alap összege jelenleg 6058 kor. 54 fillért tesz, fogadják a nemes szívű adakozók hazafias adományukért a végrehajtó bizottság hálás köszönetét. Ferenczy János végrh. b. pénztárnok.

Az Udvarhelymegyei Iparfejlesztő-bizottság ma délelőtt 11 óraker a megyeház kistermében ülést tart.

Vadász-halász-társaság. Az alakítandó vadász-társaság alapszabályainak tervezete elkészülvén, ezen tervezet megvitatása és jóváhagyása végett f. hó 6-án délután 3 óraker a vármegyeház kistermében értekezlet lesz.

A Növegylet estélye. A f. évi farsang utolsó táncmulatsága a helybeli Jótékony növegylet hus-hagyókeddi jelmezestélye volt. A most fenforgó kedvezőtlen viszonyok és napirenden levő szomorú állapotok között azt lehet mondani, hogy az egyesületnek ez az estélye reménységen felül sikerült. És ha tán nem volt, amint hogy nem is lehetett kitörő jókedv, a fényes jelmezekben megjelentek kicsiny; de diszes csapatának bevonulása mégis meglepő jelenség képpen tűnt föl és szép látvány volt. Jelmezt öltöttek: Bodolla Gáborné (akác; arany eső), Demény Ferenczné (szitakötő), Fejes Áronné (csil-lagos ég), Horváth Károlyné (roccoco), ifj. Török

Pálné (japán), *Daróczi* Ilona (bébé), *Daróczi* Nina (nefejejs), *Félegyházi* Mariska (japán), *Manchen* Margit (méh), *Miskolczi* Amália (dismagyar), *Nosz* Ilona (spanyol táncosnő), *Pap* Irma (csángó leány), *Voit* Mariska (francia testőr). Volt ezeken kívül 11 dominó is, akik sok tréfát űztek. Az elszámolás főbb adatai ezek: *Bevétel*: Belépőjegyekből és felülfizetésekkel bejött 303 kor. Páholy-jegyek eladásából 112 kor. Tanuló- és karzat-jegyek eladásából 17 kor. 40 fill. A Vajda Lajosné által ajándékozott virágcsokrok eladásából, Nosz Ilonka által 16 kor. Összesen 448 kor. 40 fillér. Kiadás összege 270 kor. A tisztajövedelem 178 kor. 40 fill. A jelenvolt hölgyek közül a következők neveit sikerült feljegyezni: *Asszonyok*: Barabás Andrásné, Baranyai Gyuláné, özv. Bartha Károlyné, Becsek Aladárné, Bocz Eudréné, Bod Károlyné, Bodolla Gáborné, Damokos Andorné, Daróczi Jánosné, Demény Ferenczné, Dollni Róbertné, özv. Doros Györgyné, Fejes Áronné, Félegyházi Antalné, Finkér Lászlóné, Gothárd Jánosné, Heitz Vilmosné, Homolai Lajosné, Horváth Károlyné, Imr. h Domokosné, özv. Kabos Károlyné, Kassai Albertné, Kovácsy Albertné, Kovács Póli, László Domokosné, Márk Albertné, Miskolczi Károlyné, Molnár Károlyné, Nagy Sámuelné, Nagy Irma, Nosz Gusztávné, Pap Andrásné, özv. Pálffy Ferenczné, Persián Jánosné, Riemer K. Gusztávné, Rösler Károlyné, Soó Rezsóné, Solymossy Lajosné dr, Schuller Jánosné, Spanyol Pálné, Szabó Andrásné, Szabó Árpádné, Szabó Gáborné, Szabó Istvánné, Szabadi Tivadarné, Szakács Károlyné, Székely Dénesné, özv. Török Pálné, ifj. Török Pálné, Ugron Jánosné, Urbányi Istvánné, Zárug Antalné, Zimni Ferenczné, Zonda Józsefné, Válcik Ferenczné, Vajda Lajosné, Vass Lajosné. *Voith* Geróné. *Lányok*: Bartha Margit, Bartha Iluska, Bod Eudréné, Daróczi Ilona, Daróczi Ninuska, Ferenczi Rákhel, Ferenczi Irén, Ferenczi Margit, Félegyházi Mariska, Finkér Irén, Kovácsy Etelka, Léstyány Margit, Madarász Bea, Manchen Margit, Mezei Nelli, Miskolczi Amália, Miskolczi Margit, Molnár Margit, Nosz Ilonka, Pap Irma, Ráduly Miczi, Szöllösi Irén, Tompa Ilonka, Vargha Ida, Voith Mariska. *Felülfizettek*: Dr. Török Pál 6 kor., Vajda Lajos 4, dr. Válcik Ferencz 6, dr. Szöllösi Ötön 2, dr. Horváth Károly 6, Ugron János 6, Homolai Lajosné 2, Heitz Vilmosné 2, Gothárd János 1, Ferenczi János 3, Demény Ferenczné 2, Fekete Manó 8, dr. Urbányi István 2, Betegh Pál 2 kor. Összesen 52 korona. Fogadják a rendezők, a jelmezben megjelentek, a felülfizetők és mindazok, akik megjelenésükkel a sikert biztosították, a szegények és árvák nevében kifejezett köszönetét az egyesületnek. (d.)

Halálozás. *Budik* Endre életének 18-ik évében f. hó 2-án elhunyt. A megboldogult temetése ma délután 3 órakor lesz.

A Polgári kör közgyűlése. A helyi Polgári Önképző és segélyző egyesület f. hó 11-én d. u. 3 órakor rendkívüli közgyűlést tart. Egyedüli tárgy: Az egyesület részére történő birtokvásárlási szerződés jóváhagyása, illetve annak aláírása.

Egy nyilatkozat epilógusa. Az Udvarhelyi Híradó mult vasárnapi számának nyilatkozatában, tehát a szerkesztőség rovatakon kívül, *Gálffy* István fenyédi jegyző úrtól egy Nyilatkozat jelent meg, melynek keretében idézőjel közt egy másik nyilatkozatot adott le, egy pár bevezető szóval ellátva. Egyik helyi lap mohón kapott az alkalmon, hogy e nyilatkozatból kifolyólag az Udvarhelyi Híradót a már ismert ízlésével megtámadja és sárral próbálja befröcskendezni. A kérdéses lapnak a bíróságnál, ellenünk szórt sértetése-éiért két ügye vár elintézésre s így vele ez alkalommal polemikába egyáltalán nincs kedvünk bocsátkozni, sőt támadását még visszautasítani is fölöslegesnek tartjuk, mert annak értéke nyilvánvaló a jó ízlésű közönség előtt. A kérdéses nyilatkozatra vonatkozólag egyébiránt a következő levelet vettük: „Az Udvarhelyi Híradó tekintetes Szerkesztőségének.” Folyó február 25-én közölt *Bíró* Ferencz fele nyilatkozatot, melyet a Székelyudvarhely című lap is márczius 1-én megjelent számában azon szavakkal adott ki, mint a Tek. Szerkesztő ur, — én küldöttem be. *Bíró* Ferencz igaz, hogy miként a nyilatkozatból is kivehető, a Székelyudvarhelynek irányította, de *Olasz* Péter által oda vitetvén, miután a Székelyudvarhely szerkesztőségi képviselője földrobbant a nyilatkozatot, — célszerűségi szempontból küldöttem a 3 bevezető sor alatt Szerkesztő urnak is meg, tehát a 3 első sor szerzője én vagyok, mit igazol aláírásom is. De ez a dolog lényegén nem változtathat, annyival inkább nem, mert Szerkesztő ur idézőjel között közölte le a nyilatkozatot, melyet a Székelyudvarhely szerkesztősége négy nappal később a kényszer hatása alatt lekötött. Így tehát a Székelyudvarhely részéről ezen ügyhöz fűzött minden kommentár vissza száll szerzőjére. Fenyéd, 1906. márczius 3 án. *Gálffy* István.

KÖZGAZDASÁG.

Székelyudvarhely, márcz. 1.

A székelykereszturi kiállítás.

A bika kiállítás ez évben a felhajtott bikák számát, tekintve az előző évekhez képest, hanyatlást mutatott, mert a felhajtott bikák száma csak 89 volt, de a minőség semmi kívánni valót sem hagyott fenn sőt a borjas tehének, különösen az üszök oly számban és oly minőségben voltak képviselve, hogy az előző években soha sem.

Különösen kitűnt a székelykereszturi kisgazdák kiállításából az, hogy a jó közzei bika mily hasznos befektetést képez, amennyiben az ivadékokban sokszorosán megtérül a jó bika ára. A nyolcz üsző díjból 6-ot székelykereszturi kisgazdák nyertek el.

A nagy tenyésztők között most is *Sperker* Ferencz vezetett; az általa kiállított bikák valóságos látványosság számba mentek. Nyomon követték *Somogyi* Albert, *Orosz* Lajos, *Birczai* Gyula, *Ugron* Zoltán tenyésztői, amelyek nemcsak kiállítási díjakat nyertek, de jó vevőkre is akadtak. *Birczai* Gyula nemcsak az által tűnt ki, hogy szép bikái voltak, de főleg azzal, hogy méltányos árakat szabott, el is adta mind a hat bikáját még a kiállítás első óráiban.

A nagytenyésztők díjait nyerték: Az O. M. G. E. ezüst érmét és az E. G. E. 100 koronáját *Sperker* Ferencz, a második díjat ugyancsak az E. G. E. 100 K. és az 5-iket *Somogyi* Albert, a többit *Orosz* Lajos, *Ugron* Zoltán, *Birczai* Gyula kapták.

A kistenyésztők közül bika díjakat nyertek: *Pálffy* István, *Fazekas* Lajos, *Gálfalvi* János, *Fekete* Miklós, *Pitó* Lajos, *Bálint* Mózes.

A tehén díjak nyertesei: *Firtos* Gergely *Bartha* Mózes, *Szöke* Károly, *Nagy* Márton, *Mátéfi* Domokos, *Lőrinczi* Lajos, *Jakab* Ábrahám, *Kovács* Pál.

Üszök után díjaztattak: *Demeter* Sándor, *Horváth* Miklós, *Csoma* Lajos, *Csont* Mózes, *Kovács* József *Firtos* Gergely, *Szöke* Károly és *Oláh* Antal.

Kiosztatott 1500 kor. pénzdíj és egy ezüst érem, ebből 1200 koronát a földmívelésügyi miniszterium, 200 k.-t az erdélyi gazdasági egyesület, 100 k.-t és ezüst érmét az országos magyar gazdasági egyesület adományozott.

A kiállítás napján délből közeledt volt, melyen bizony ez alkalommal nagyon is korlátozott számban voltak jelen. A felköszöntők sorozatát *Ugron* János főispán nyitotta meg, ki beszédében jövő politikáját illetőleg kijelentéseket tett. Csaknem két évtizede — úgy mond — hogy a vármegye gazdái és a közeli vidék érdeklődő közönsége ezen a napon itten egybeszokott seregleni. És évről-évre nagyobb örömmel konstatahadtuk e vármegye gazdasága legfontosabb ágának, állattenyésztésünknek szépen megindult fejlődését. És ime mostan, a midőn talán 20-ad ízben gyülekeztünk egybe, komoly és szomorú arccsal, redős homlokkal ülünk itten, s szívünk telve hazafias aggodalommal. Hazafias aggodalommal, de nem megrettenéssel és félelemmel és nem kétkedve, hogy alkotmányunk egén mutatkozó felhőknek rövid időn el ne kellene tűnniök, avagy ha ama fenyegető rém, az abszolutizmus egész valójában megjelenne is, az alkotmányunk felett diadalt arathasson. Nem, mert akkor mindnyájan, együttes erővel fogunk küzdeni ellene. Csak hogy meg kell szünnie akkor annak, hogy a magyar szidja és a gyalázza a magyart, s meg kell változnia a harcmodornak is, a lármázás, kiabálás helyett a méltóságteljes küzdelem, az idegeség és kapkodás helyett vasakarat és szilárd elhatározás kell hogy a fegyverünk legyen s akkor a győzelem kétségtelen. Én a hazáért lármázni és kiabálni nem tudok, de dolgozni igen. Tenni és dolgozni kell a hazáért, és meghalni, ha kell. Beszédét majd így folytatta: Özintén megvallva, e pillanatban még nehéz részemre az elhatározás. Egyik oldalon áll e vármegye érdeke, a vármegye derék tisztviselő karának sorsa, másfelől magasabb szempontok, egyfelől az a baráti szeretet, mely tisztviselőtársaimhoz köt és az az igaz testvéri érzelem a fajszeretet, mellyel e vármegye székely népe iránt viseltetem, s mely arra ösztönöz, hogy minden alkalmat és módot megragadjak, ha a székely nép javára valamit megtehetek, másfelől hazafias felfogásom s szilárd elveim és elhatározásom, a melyeken túl mennem nem szabad és nem lehet semmi körülmények között. Azonban elsielni a dolgot, s meggondolatlan lépést tenni semmi esetre sem lenne helyes, de annyi bizonyos, hogy van egy biztos határ melyet meggyőződéseim kijelölt. Türelem és nyugalom tehát. Reméljük, hogy megjön egy olyan megoldás, hol vármegyénk érdekei is oly módon lesznek megvédve, hogy magasabb hazafias szempontokkal talán összhangban álljanak. Végül *Pirkner* János országos állattenyésztési felügyelőt köszöntötte fel.

A kiállítás első napján 30 drb. bika adatott el 21230 K. árban. A legmagasabb árat 1200 K.-t *H-Szt.* Márton község fizetett *Sperker* Ferencznek. A legtöbb bikát 6 drb. *Orosz* Lajos 4900 K.-ért, *Birczai* Gyula 5 drbot 3670 K.-ért adott el.

Kedvezményes áru heremag.

A Gazdasági egyesület azon tagjai részére, kik márczius 10-ig bejelentik ebbeli szükségletüket, hajlandó 20% árkedvezménnyel egy holdra szükséges

12 kgnyi heremagot adományozni készízetés ellen.

A márcz. 10-én tulérkező bejelentések nem lesznek tudomásul vehetők, mert megrendelés csak az addig beérkező bejelentés erejéig történhetik, viszont a bejelentett mennyiséget bejelentők kötelesek átvenni. *Az elnökség.*

Pestmegye autonomiáját felfüggesztették.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, márcz. 3.
(Érk. d. u. 5 ó.)

Rudnay Béla királyi biztos ma délből Csapó Loránt pomázi főszolgabíró által az alispáni hivatalba kérte a tisztikart, mely előtt **felolvasta azon rendeletet, mellyel Pestvármegye autonomiáját felfüggeszti.**

A rendelet felolvasása után a királyi biztos beszédet intézett az egybegyűltekhez, kijelentve, hogy a vármegye renitenciája kényszerítette őt az autonoma relfüggesztésére.

Ezután *Beniczky* alispánnak érdemeit kiemelve, tudatta vele, hogy nyugdíjazása iránti kérvényét el fogja intézni, addig is megrongált egészségére való tekintettel szabadságolja őt.

Végül előadja, hogy Csapó Loránd pomázi főszolgabíró megbizta alispán helyettesítéssel.

Csapó ezután nyomban letette a hivatali esküt és átvette a hivatalt *Beniczky* alispántól.

Egy kép az abszolutizmusból.

Nyitra város képviselőtestülete a városi tisztviselőknak megtiltotta, hogy a város által szedett 32 ezer korona önkéntes adót a kincstárnak beszolgáltassa.

Osillághy kormánybiztos utasítására ma délből megjelent a városi pénztári helyiségben egy pénzügyi titkár, felszólítva a pénztárost, hogy a pénzt adja át, — ellenkező esetben bünyfenytő feljelentést tesz és anyagi felelősséget helyez kilátásba.

A pénztáros kijelentette, hogy csak az esetben adja át a pénzt, ha erre erőszakkal, vagyis csendőrökkel kényszerítik.

A titkár az esetről jegyzőkönyvet véve föl, eltávozott.

NYILTTER.*

Nyilatkozat.

A „Székelyudvarhely” folyó évi márczius hó 1-én megjelent számában személyemet sértő „képviselőtestület címére” czimvel megjelent névtelen cikkre a következőkben nyilatkozom. Ésofusnak van egy meséje a farkas és bárányról, midőn a jóval feljebb álló farkas megszólitotta az alatt álló bárányt, hogy ne zavarja a forrás vizét. Czikkiró ur is talán velem éppen így van. Engem vádol azzal, hogy a vallás külbőség nélkül köztisztviselőben és szeretetben álló főpapot, Nagyméltóságú gr. Majláth Gusztáv Károly róm. kath. püspök urat szóval gyaláztam. Ezt ugyan könnyű mondani, hanem miért nem volt szives megírni azt is, hogy kinek és mily irányu kifejezést tettem, mert úgy hiszem, hogy nem akar czikkiró ur úgy tenni, mint a moznár oroszlanbörbe öltöztetett bizonyos állata förmedni az emberre. Ugy hiszem magánéletem czikkiró ur előtt ismeretes lesz, s épe ezért örömmel veszem azon figyelemet, hogy felhívta a tekintetes városi képviselőtestület figyelmét arra, hogy rendőralkapitányi működésemet mikép végeztem és végzem — meggyőződést szerezzen, — hisz egy köztisztviselő működése mindig nyilvános vizsgálat alá vehető. Hogy egy gyepmesterhez hasonló kifejezéssel szoktam volna élni, visszautasítanom, de gondolom, hogy czikkiró urnak ezen kifejezése familiáris kifejezés és hozzá van szokva. Egyebekben bátor vagyok czikkiró urnak kinyilvánítani, hogy én gr. Majláth K. Gusztáv róm. kath. püspök ur öngyméltóságát semmi féle rágalmozó kifejezéssel nem illetem és így czikkiró ur vélem egy oly magasán, köztisztviselőben és szeretetben álló egyót állított szembe, hogy ennek révén — nem tudva az okát — a város képviselőtestületét és közönséget izgassa réam s ha könynyen hívők lennének, úgy a czikkiró ur mondása alapján az Ésofus meséje meg is lenne fejtve. Illetlen és sértő kifejezésére nem reflektálok; itélkezzék felette a józan gondolkodás.

Kassay Dezső, r. alkapitány.

Kiadja: *Becsek* D. Fia könyvnyomdája
Telefonszám: 14.

Gazdáknak ingyen!!

Hasznos tanácsadó a házi állataink hizlalására és táplálásához, valamint ezek betegségeiről és ettől való megóvhatásukról című minden gazdának nélkülözhetetlen könyvet mindenkinek, a ki e lapra hivatkozik, ingyen és bérmentve megköl-döm. Olvasókönyvek és gazdasági egyesületeknek kívánatra több példányt küldök.

AUFFENBERG JÓZSEF, Budapest, VIII. Bezerédi-utca

Pályázati hirdetmény.

Az Udvarhelymegyei Takarékpénztár Részvénytársaság egy második

gyakornoki állásra

pályázatot hirdet ideiglenes minőségben, mely egy év eltelte után esetleg véglegesítettik.

Felső kereskedelmi iskolai vagy hasonló foku minősítéssel bírók előnyben részesülnek.

Évi fizetés 800 K. és 300 K. lakbérilletmény.

Saját kezűleg irt kérvények a bizonyítvány másolatokkal március hó 15-ig nyújtandók be az igazgatósághoz.

Az állás azonnal elfoglalandó.

Székelyudvarhely, 1906. február 22.

Az Igazgatóság.

5 koronáért

küldök egy postacsomag 4 és fél kiló (kb. 50 drb) kevéssé megsérült

pipere-szappant

rózsa, liliumtej, orgona, ibolya, rezeda, jaszmin, gyöngyvirágból szépen összeválogatva, a pénz előzetes be- küldése esetén v. utánvétellel.

Auffenberg József, Budapest, Bezerédi-u. 3.

Árlejtési hirdetmény.

Székelyudvarhely város közönsége az új barom vásártérre építendő baromutlevél átíró és korcsma helyiségről Haberstumpf Károly által beadott és készített tervek és költségvetés alapján, egy átíró és korcsma helyiséget szándékozáva építtetni, az építésnek vállalatba adására vonatkozó

árlejtési feltételeket

a következőkben állapította meg.

1. A vállalat versenyajánlat útján fog a legkevesebbet vállalkozónak kiadni.
2. Az ajánlatokhoz a költségvetésileg felvett 4548 kor. 94 fillérnek 10%-ka, mint bánatpénz csatolandó.
3. A vállalati összeg, az építkezés teljes befejezése, a felülvizsgálat és átvétel után fog vállalkozónak kifizettetni.
4. Bánatpénz az átvételtől számítandó egy évi jótállási idő után fog kifizettetni.
5. Az épület folyó évi június 10-éig teljesen befejezendő és átadandó, mert ezen határidő után naponta 20 kor. kártalanítást köteles vállalkozó fizetni.
6. A zárt ajánlatok megtétele folyó évi március 5-én d. e. 10-ig nyújtandók be, s az ezután érkezők tekintetben nem vétetnek; a zárt ajánlatok ezen napon 10 óra után a tanács előtt felbontatnak és a vállalat nyomában a legkevesebbet vállalkozónak kiadatik.
7. Vállalkozni szándékozók a tervet, előméretet és költségvetést folyó március 14-éig a városi tanács hivatalos helyiségében és a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetik.

Székelyudvarhelyt, 1906. febr. 25-én.

Gotthárd János,
polgármester.

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller pótléka

egy régióknak bizonyított házi szer, mely már több mint 36 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult kőszvényél, csúznál és meghűléseknel bedörzsölés-képpen használva.

Figyelemztetés. Súlyos hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, amely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cég-jegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben 80 fillér, 1 kor. 40 f. és 2 korona és ügyszólván minden gyógyszerárban kapható. — Főrakár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.

Richter gyógyszerháza
és „Arany oroszlanhoz”, Frágában.
Ellenőrzésére 5 napon. Mindennapi széküldés.

Egy háztartási mérleg ingyen!

Mesésen olcsó árak mellett küldöm szét tülhalmozott raktáramból világ-
hírű kiváló minőségű általánosan kedvelt mexikói ezüstárukat

és pedig 6 drb mexikói ezüst asztali kés
6 drb mexikói ezüst evő villát, 6 mexikói
ezüst evőkanalat, 12 drb mexikói ezüst
kavicskanalat, 6 drb kiváló dessert kését,
6 drb kiváló dessert villát, 1 drb mexikói
ezüst levesmerítő kanál, 1 drb mexikói
ezüst tejmerítő, 2 drb elegáns szalon asz-
tali gyertyatartót, a 46 drb össze-
sen csak 6 fnt 50 krajczár.

Minden megrendelő ezenkívül jutalomz
képen egy szavatosság mellett pontosan
működő 12 és fél kiló hordképességű ház-
tartási mérleget kap teljesen díjtalanul.
A mexikói ezüst egy teljesen fehér fém
(belül is), melynek tartósságáért és kiváló

minőségéért 24 évi jótállást adunk. Székküldés a pénz előleges
12 beküldése esetén vagy utánvétellel történik az európai raktárból

AUFFENBERG JÓZSEF

Budapest, VIII. Bezerédi-u. 3.

Eladó háztelkek.

Szakáts Zoltán tulajdonát képező és a
Kuar hegy alatt, közvetlen az állami ut
mellett fekvő terület, 20 - 25 különböző
nagyságu beltelekre felosztva, előnyös fel-
tétel mellett eladó A vételár több évi
részletben is fizethető. Az érdeklődők a
feltételek iránt levélben tudakosódhatnak
a tulajdonosnál, (Budapest, IV., kerület
Ferencz-József rakpart 7.).

HAZAI BANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG NÁDOR-UTCZAI FIÓKJA

Alaptőke 15,000,000 kor.

BUDAPEST, V., NÁDOR-UTCZA 18.

Tartalék 2,225,000 kor.

Sürgönczim: Nádorutcai Hazai Bank. — Telefonszám 86-01.

Biztos tőkebefektetés és legolcsóbb sorsjegyek a Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület új nyereménykötvényei.

Az első ciklusban évenként három-
szor június 5, október 5, február 5.

300,000
600,000
300,000

koronás főnyeremények

40,000 és 20,000 és 50,000
és 20,000 40,000 és 20,000
koronás mellényeremények kerülnek
sorsolásra.

Egy évi nyeremények összege

1,571.000 korona

Minden egyes sorsjegy
okvetlenül kisorsoltatik

A nyeremények főösszege

32,221.300 korona,

a törlesztési huzások főösszege

36.938,750 korona.

mind az öt cikluson.

A vevőnek a rendkívül előnyös nyereményhuzásokon való játék csak a vételár kamataiba kerül, mert a legkisebb nyeremény és a törlesztéses huzásnál sorsolt nyereménykötvényekért járó nyeremény-szelvény árfolyam-értéke jóval több, mint a sorsjegyek mai ára.

Minden egyes nyereménykötvény, illetve a kötvény kisorsolása esetén az arra kiadandó nyeremény-szelvény az összes nyereményhuzásokon végig — tehát 70 éven át — játszik, e szerint többször is sorsolható nyereménynyel. — A nyeremény-kötvényeknek biztosítékát az államnak, városoknak és községeknek nyújtott kölcsönök képezik és a törlesztések, valamint a nyeremények pontos kifizetéséért a Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület összes vagyonával külön is kezekedik. Ezeket a nyereménykötvényeket adjuk:

a) készpénzfizetésre a mindenkori pontos napi árfolyamon darabonként 20 korona foglalót kikötve. A sorsjegyekre igen jutányos feltételek mellett előleget nyújtunk.

b) az 1883. XXXI. t.-cz. értelmében kiállított részletvekre:

18 havi 10 koronás, vagy 32 havi 6 koronás részletre.

1906. március 15-ig beérkező rendeléseknél intézetünk ezeken az áron árfolyamemelkedés esetén sem változtat. Már az első részletnek postautalványon való beküldése után megküldjük a sorsjegyek sorozatát és számát tartalmazó törvényesen kiállított részletvet, melynek alapján a vevő azonnal megszerzi a ki-zárólagos játékjogot.

a) Készpénzfizetésre.

Hazai Bank Részvénytársaság Nádor-utcai fiókja, Bpest, V., Nádor-u. 18.
Sziveskedjenek részemre a napi árfolyamon számítva készpénz-
fizetés ellen _____ darab Pesti Hazai Takarékpénztár-Egyesületi
nyereménykötvényt küldeni. Mai postával küldök Önöknek fogla-
lólul darabonként 20 koronát, azaz összesen _____ koronát, míg
a hátralékos összeget sziveskedjenek _____ utánvétellel beszedni,
_____ folyószámlán hitelezni,

Kelt _____

A megrendelő neve: _____ (olvasható aláírás)

Pontos lakáscím: _____

Megrendelési jegy:

b) Részletve.

Hazai Bank Részvénytársaság Nádor-utcai fiókja, Bpest, V., Nádor-u. 18.
Megrendelek Önöknél a prospektusukban foglalt feltételek szerint
az 1883. XXXI. t.-cz. értelmében kiállítandó részletve _____
darab Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesületi nyeremény-
kötvényt. A vételárát darabonként _____ koronás _____ havi rész-
letben fogom törleszteni. Az első részletet összesen _____ kor. ma
postautalványon küldtem címükre.

Kelt _____

A megrendelő neve: _____ (olvasható aláírás)

Pontos lakáscím: _____